

6.7. Umění a kultura

6.7.1. Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Hudební výchova jako součást RVP ZV Umění a kultura by měla být předmětem uvolnění, radosti, citového prožitku, seberealizace, zábavy, týmové práce. Hudební výchova se snaží o to, aby se z žáků stali kulturně vzdělaní a kultivovaní lidé.

Hudebně výchovné činnosti dělíme v ŠVP na: *Vokální činnosti*, *Instrumentální činnosti*, *Hudebně pohybové činnosti* a *Poslechové činnosti*.

Náplní *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž se dbá o správné pěvecké a mluvní návyky.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje Orffova instrumentáře (všichni žáci), klavír, housle, flétna, kytara (žáci ZUŠ)

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárnění hudby pomocí pohybu, tance, gest, dirigování.

V oddílu *Poslechových činností* je kladen důraz na aktivní vnímání znějící hudby-žák poznává hudbu ve všech žánrových, stylových i funkčních podobách.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Hudební výchova je povinný vyučovací předmět, který se vyučuje v 1.-9.ročníku v 1 hodinové dotaci. Učební osnovy předmětu umožňují konkretizovat učivo na základě učitelovy volby vhodných didaktických prostředků.

Výuka Hudební výchovy probíhá ve specializované učebně-hudebně a kmenových třídách s klavírem. Hudba je zprostředkována nejen při vyučování, ale i při návštěvě výchovných koncertů. Žáci se o hudbě učí vyjadřovat. Používají k tomu pojmy a hudebně naukové poznatky. Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému komplexu hudebních aktivit.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Hudební výchova

KOMPETENCE K UČENÍ

- Rozvíjíme u žáků hudební schopnosti a dovednosti vokálními, instrumentálními, poslechovými a hudebně pohybovými aktivitami.
- Motivujeme žáky ke kultivaci své hudebnosti v oblasti hudebního sluchu, hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie.
- Ve výuce rozlišujeme základní a rozšiřující učivo.

-Učitel upozorňuje na aktuální hudební dění.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Podporujeme originální způsoby hudebního a pohybového vyjadřování.
- Učíme žáky různé vyjadřovací hudební techniky (improvizace na Orffovy nástroje)

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Vedeme žáky k pochopení hudby jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka hudby jako prostředku mezilidské komunikace.
- Učíme žáky porozumět hudebně vyjadřovacím prostředkům, její společenské funkci v jednotlivých uměleckých směrech.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Vedeme žáky ke spolupráci a zodpovědnosti a společnou práci.
- Učíme žáky kriticky hodnotiti práci svou a práci ostatních.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Vedeme žáky k sebeúctě, k úctě k druhým a toleranci k jejich hudebním projevům a názorům.
- Učíme žáky chápat proces umělecké tvorby jako způsob vyjádření životních postojů.
- Vytváříme ve třídě přátelskou, otevřenou a uvolněnou atmosféru.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky ke správnému zacházení se zpěvníky, hudebními nástroji, k údržbě.
- Motivujeme žáky k aktivnímu vztahu ke všem činnostem.
- Pomáháme hudebně nadaným žákům v jejich uplatnění.
- Upozorňujeme žáky na využívání relaxačních účinků hudby.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace
- využíváme s žáky PC programy na procvičování a upevňování učiva
- vedeme žáky ke zpracování témat v digitální podobě, k tvorbě prezentací a jejich prezentaci před spolužáky

Hudební výchova: 1. ročník		
Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
osvojí si 10 nových písní, projevuje zájem o zpěv a hudební činnosti při zpěvu správně otevírá ústa, správně dýchá dodržuje zásady hlasové hygieny zopakuje zpívané nebo hrané rytmicko-melodické motivy melodizuje jednoduché texty (jména, říkadla) zpívá ve skupině s oporou melodického nástroje nebo učitelova zpěvu používá jednoduché nástroje Orffova instrumentáře zapojí se alespoň do dvou hudebně pohybových her doprovází zpěv nebo pohyb tleskáním, pleskáním, luskáním a podupy pochoduje na počítání se zpěvem a podle hudby rozlišuje pojmy rychle a pomalu, potichu a nahlas, vysoké a hluboké tóny, stoupavá a klesavá melodie dovede v klidu vyslechnout krátkou ukázkou rozlišuje hlasy a zvuky a tóny podle zvuku pozná nejznámější hudební nástroje	vokální činnosti, nácvik písní - osvojování nových písní - správná výslovnost - uvolňovací cviky - zásady hlasové hygieny - intonační a rytmické schopnosti - zpěv sboru nebo skupiny s oporou melodického nástroje instrumentální činnosti - jednoduché nástroje Orffova instrumentáře hudebně pohybové činnosti - hudebně pohybové hry - prvky hry na tělo do rytmu nebo jako doprovod - pochod se zpěvem - hudební pojmy poslechové činnosti - poslech hudebních skladeb různých žánrů - rozlišování tónů, zvuků, zpěvních hlasů - rozlišování tónů, zvuků, zpěvních hlasů - nejznámější hudební nástroje	

Hudební výchova: 2. ročník		
Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
zaspívá z paměti alespoň 5 písní, dle individuálních možností čistě a rytmicky správně při zpěvu správně dýchá zaspívá vzestupnou a sestupnou řadu při zpěvu reaguje na předebru, mezihru, dohru vytleská rytmus jednoduchých textů vhodně použije dětský instrumentář aktivně se zapojí do hudebně pohybových her ovládá prvky hry na tělo dokáže pohybem vyjádřit výraz a náladu hudby zvládá jednoduchý taneční pohyb, zatančí mazurku dokáže v klidu vyslechnout krátké hudební ukázky různých žánrů při poslechu rozliší vybrané hudební nástroje pozná a napíše houslový klíč pozná notovou osnovu pozná notu celou, půlovou a čtvrtovou a dokáže ji vyhledat v zápisu	vokální činnosti, nácvik písní - osvojování nových písní - zpěv sólo, skupiny, sboru - pěvecké dýchání, hlasová hygiena - stoupavá a klesavá melodie instrumentální činnost - rytmická cvičení, rytmizace textů - práce s dětským instrumentářem hudebně pohybové činnosti - hudebně pohybové hry - hra na tělo, vzestupná a sestupná řada - pohybové vyjádření hudebního výrazu a nálady - prvky tanečního pohybu, mazurka poslechové činnosti - práce poslechovými skladbami - poslech vybraných hudebních nástrojů seznámení s pojmy z hudební nauky - houslový klíč - nota celá, půlová, čtvrtová	

Hudební výchova: 3. ročník		
Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
zazpívá nejméně 5 písní z paměti dodržuje pravidla hlasové hygieny orientuje se ve složitější rytmicizaci a melodizaci textu zapojí se do instrumentální hry rytmicky doprovází zpěv svůj nebo svých spolužáků dovede se zapojit do hudebně pohybových her pohybově vyjádří charakter melodie, tempo a citový prožitek hudby taktuje 2/4 a 3/4 takt v klidu sleduje kratší symfonické nebo nástrojové skladby rozliší hru na další vybrané hudební nástroje rozliší hudbu podle její společenské funkce	vokální činnosti, nácvik písní - hlasová hygiena - rytmicizace a melodizace textu instrumentální činnosti - instrumentální hra - rytmické doprovody ve 2/4 a 3/4 taktu - předehra, mezihra, dohra hudebně pohybové činnosti - práce s hudebně pohybovými hrami - taktování poslechové činnosti - práce s poslechovými skladbami - hudební nástroje - hudba k zábavě, slavnostní hudba, hudba k tanci	

Hudební výchova: 4. ročník		
Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
zazpívá ve sboru alespoň 10 nových písní, alespoň 5 písní zná zpaměti a zazpívá je ve skupině nebo sólo ve sboru zpaměti zazpívá hymnu ČR, uvede základní údaje o její historii provede melodizaci a rytmizaci textů předvede orientaci v notovém záznamu technicky a rytmicky správně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře zapojí se do hudebně pohybových her a tanců improvizuje při tanci, pohybem vyjádří výraz a náladu hudby, taktuje 4/4 takt pozorně vyslechne krátké vybrané ukázky skladeb projevuje toleranci k různým hudebním žánrům vyslechne hymnu ČR a vysvětlí, jak se při hymně chovat uvede základní informace o skladatelích poslouchané hudby pozná další hudební nástroje rozezná a pojmenuje c1 – c2, najde je v notovém záznamu, čte noty napíše, čte a vyhledá pomlku celou a půlovou vysvětlí, napíše a zazpívá stupnici C dur	vokální činnosti, nácvik písní - práce s písněmi dur a moll - hymna ČR - orientace v notovém záznamu instrumentální činnosti - hra na jednoduché Orffovy nástroje hudebně pohybové činnosti - práce s hudebně pohybovými hrami a tanci - taneční improvizace, hra na tělo, taktování poslechové činnosti - práce s poslechovými skladbami - hymna ČR - informace o skladatelích - další hudební nástroje seznámení s pojmy z hudební nauky - noty c1-c2 - pomlka celá a půlová - stupnice C dur	

Hudební výchova: 5. ročník		
Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
zaspívá ve sboru alespoň 10 nových písní, alespoň 5 zná z paměti a zaspívá ve skupině nebo sólo použije vokální dovednosti pokusí se o dvojhlas, trojhlas správně a rytmicky vhodně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře podle grafického záznamu zapojí se do hudebně pohybových her a tanců správně taktuje v klidu a pozorně vyslechne krátké vybrané poslechové skladby poslechem i pohledem rozpozná další hudební nástroje je tolerantní k různým hudebním žánrům zná život a dílo vybraných skladatelů čte a píše noty v rozsahu c1 – g2 vysvětlí značky, zkratky a cizí slova běžně používané v notových zápisech z 1. – 5. roč. použije notové písmo realizuje jednoduché rytmičné cvičení	vokální činnosti - práce s písněmi v dur a moll - upevňování vokálních dovedností - počátky dvojhlasu, příprava trojhlasu - rytmičná cvičení instrumentální činnosti - doprovod pomocí Orffových nástrojů hudebně pohybové činnosti - práce s hudebně pohybovými hrami a tanci - společenský tanec (mazurka, polka, valčík) - taktování poslechové činnosti - práce s vybranými poslechovými skladbami v dur i moll - další hudební nástroje - ukázky různých hudebních žánrů - významní skladatelé seznámení s pojmy z hudební nauky - akord - interval obecně, jména intervalů - seznámení s oktávami pod i nad dosud používaným rozsahem - rytmičná cvičení	PT 4 – TO 1 – INT AJ, CJ Respektování různých etnik PT 4 – TO 2 – INT ČJ, AJ Konverzační témata v různých životních situacích, lidové písně

Hudební výchova: 6. ročník		
Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
Žák: - dodržuje hlasovou hygienu - zazpívá lidovou i jednoduchou umělou píseň - rozšiřuje svůj hlasový rozsah - pojmenuje základní zpěvní hlasy ženské i mužské -předvede hru na jednoduché Orffovy nástroje při doprovodu písní - předvede jednoduché taneční kroky - znázorní pohybem těla rytmus - diriguje jednoduchý takt - rozpozná délku, sílu, barvu a výšku tónů - určí akord durový a mollový - rozliší některé hudební formy (opera, melodram, koncert, ...) - určí náladu skladby, nástrojové obsazení, části skladby - rozliší populární a klasickou hudbu	Vokální činnosti - pěvecký projev lidových a umělých písní - jednohlas, kánony, jednoduchý dvojhlas Instrumentální činnosti -hra na jednoduché melodické a rytmické Orffovy nástroje Hudebně pohybové činnosti -taneční písně a skladby -rytmické hry -taktování Poslechové činnosti - hudební nástroje - hudební formy (opera, melodram, koncert) - představitelé české národní hudby - ukázky ze známých skladeb světových autorů - ukázky české i světové populární hudby	

Hudební výchova: 7. ročník		
Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
Žák: - dodržuje hlasovou hygienu - zazpívá lidovou i jednoduchou umělou píseň - rozšiřuje svůj hlasový rozsah - pojmenuje zpěvní hlasy ženské i mužské - předvede hru na jednoduché Orffovy nástroje při doprovodu písní či jednoduché instrumentální skladby - upevňuje poznatky z hudební teorie - předvede jednoduché taneční kroky - znázorní pohybem těla rytmus - diriguje jednoduchý takt - rozezná hudebně výrazové prostředky: melodii, rytmus, tempo, dynamiku -určí akord durový a mollový -rozliší některé hudební formy (opera, melodram, symfonie, symfonická báseň, ...) -určí náladu skladby, nástrojové obsazení, části skladby - zběžně se orientuje v populární hudbě	Vokální činnosti - pěvecký projev lidových a umělých písní - jednohlas, kánony, jednoduchý dvojhlas Instrumentální činnosti -hra na rytmické a jednoduché melodické nástroje Orffova instrumentáře Hudebně pohybové činnosti - taneční písně a skladby - rytmické hry - taktování Poslechové činnosti - hudební nástroje - vztahy mezi tóny - hudební formy - orientace v hudebním prostoru - ukázky ze známých skladeb českých a světových autorů - ukázky české i světové populární hudby	PT1 – TO2 – ČJ Komunikace - Řeč těla a zvuků, nonverbální komunikace PT3 – TO2 – ČJ, VV Lidská setkávání, písně různých národů

Hudební výchova: 8. ročník		
Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
Žák: - dodržuje hlasovou hygienu - zazpívá lidovou i jednoduchou umělou píseň - rozšiřuje svůj hlasový rozsah - reprodukuje melodické a rytmické motivy - předvede hru na jednoduché Orffovy nástroje při doprovodu písní - upevňuje poznatky z hudební teorie - předvede jednoduché taneční kroky - znázorní pohybem těla rytmus (vyjádří pohybem znějící hudbu) - diriguje jednoduché takty - rozezná hudebně výrazové prostředky - určí akord durový a mollový (rozliší jednoduché hudební formy) - určí náladu skladby, nástrojové obsazení části skladby - rozliší poslouchané skladby jednotlivých uměleckých období - rozpozná a charakterizuje populární tvorbu - vytváří si vlastní soudy v rámci současné světové scény	Vokální činnosti - pěvecký projev lidových a umělých písní- - jednohlas, kánony, jednoduchý dvojhlas - rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti Instrumentální činnosti - hra na rytmické a jednoduché melodické Orffovy nástroje (hra na kytaru, zobcovou flétnu, elektrické piano) Hudebně pohybové činnosti - taneční písně a skladby - taktování - pohybové vyjádření hudby Poslechové činnosti - hudební nástroje, hudební formy - vývoj klasické hudby – nečeské - prezentace - hudební dílo a jeho autor, vývojová období (od počátků do současnosti) - vývoj populární hudby (nečeské – cizí) - prezentace – cizí populární hudba	

Hudební výchova: 9. ročník		
Konkretizované výstupy:	Konkretizované učivo:	Průřezová témata, vazby, přesahy:
Žák: - dodržuje hlasovou hygienu - zazpívá lidovou i jednoduchou umělou píseň - rozšiřuje svůj hlasový rozsah - reprodukuje melodické a rytmické motivy - hraje na jednoduché Orffovy nástroje při doprovodu písní, - upevňuje poznatky z hudební teorie - předvede jednoduché taneční kroky - znázorní pohybem těla rytmus, hudbu - diriguje základní takty - rozezná hudebně výrazové prostředky - určí akord durový a mollový (rozliší jednoduché hudební formy) - určí náladu skladby, nástrojové obsazení, části skladby - rozliší poslouchané skladby jednotlivých uměleckých období - rozpozná a charakterizuje populární tvorbu - vytváří si vlastní soudy v rámci současné české scény	Vokální činnosti - pěvecký projev lidových a umělých písní především z oblasti populární hudby - jednohlas, kánony a vícehlas - rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti Instrumentální činnosti - hra na rytmické a jednoduché melodické nástroje Orffova instrumentáře Hudebně pohybové činnosti - taneční písně a skladby (taktování) - pohybové vyjádření hudby, jednodušší taneční kroky moderních tanců Poslechové činnosti - známá hudební díla různých hudebních období a žánrů - hudební formy - vývoj české klasické hudby - prezentace - hudební dílo a jeho autor, vývojová období (od počátků do současnosti) - vývoj české populární hudby - prezentace – česká populární hudba	PT4 - TO4 - INT ČJ, AJ, NJ Využití a význam jazyka jako nástroje k dorozumívání